

JAARPLAN 2026

**GRENSVERLEGGEND
SAMENWERKEN**

Colofon

Verantwoordelijke uitgever:
Mevrouw Ariadne Petridis
Secretariaat-generaal van de Benelux Unie
Regentschapsstraat 39
BE-1000 Brussel
Tel. +32 (0)2 519 38 11

Lay-out en redactie:
Directie Beleid van het Secretariaat-generaal van de Benelux Unie

Coördinatie:
Strategische Coördinatie van het Secretariaat-generaal van de Benelux Unie

Datum:
Februari 2026

Deze publicatie is beschermd door auteursrecht.

Inhoudsopgave

Voorwoord van het College van Secretarissen-generaal	4
Prioriteiten Nederlands voorzitterschap in 2026	6
1. EEN WEERBARE BENELUX-SAMENLEVING	8
Veiligheid, migratie, justitiële samenwerking en een weerbare samenleving	
1.1. Veiligheid en justitie	9
1.2. Migratie en grensbeheer	11
1.3. Crisisbeheer en civiele veiligheid	11
1.4. Gezamenlijke bestuurlijke en integrale aanpak ondermijnende criminaliteit	12
1.5. Bestrijding van fiscale en sociale fraude	13
1.6. Voedselveiligheid en veterinaire aangelegenheden	15
2. EEN ROBUUSTE BENELUX-ECONOMIE	16
Economische integratie, sociale bescherming en duurzame groei	
2.1. Arbeidsmobiliteit en erkenning van diploma's en vaardigheden	17
2.2. Ondernemerschap en grensbelemmeringen	18
2.3. Digitale autonomie en innovatie	20
2.4. Duurzame mobiliteit en weerbare logistieke ketens	21
3. EEN GROENE BENELUX	24
Duurzame ontwikkeling en groene transitie	
3.1. Energie en leveringszekerheid	25
3.2. Windenergie, waterstof en infrastructuur	26
3.3. Landbouw en natuurbescherming	27
3.4. Circulaire economie – afval, hergebruik van hulpbronnen en innovatie	28
3.5. Weerbaarheid tegen natuurrampen en waterbeheer	29
4. DE BENELUX+ EN DAARBUITEN	30
Samenwerking met grensregio's van de Benelux, tussen Benelux grensregio's en daarbuiten	
Samenwerking met de grensregio's van de buurlanden	31
Samenwerking van grensregio's in de Benelux	32
Contacten met andere Europese regionale verbanden	33

Voorwoord van het College van Secretarissen-generaal

Met genoegen presenteren wij de ambities en prioriteiten van onze drie landen in dit Benelux-jaarplan 2026, dat ook een weerspiegeling is van hun gemeenschappelijk werkprogramma 2025-2028. Samen streven zij ernaar onze regio veiliger, meer geïntegreerd en duurzamer te maken. De Benelux behoort tot de meest competitieve regio's van Europa en wil dit voordeel ook in de toekomst behouden. Recente politieke impulsen van regionale integratie getuigen hiervan. Tijdens hun top van 10 september jongstleden in Luxemburg bevestigden de drie premiers hun "diepe en langdurige betrokkenheid bij de Benelux Unie als hoeksteen van regionale samenwerking, solidariteit en innovatie in Europa".

De intensieve samenwerking binnen deze Unie, gericht op projecten die zichtbare en tastbare resultaten opleveren ten voordele van burgers en ondernemingen, versterkt tegelijkertijd de Europese integratie. Artikel 350 van het Verdrag betreffende de werking van de EU erkent de Benelux Unie in haar rol als pionier en laboratorium van de Europese Unie, in de voorhoede van de andere lidstaten. De Benelux is de enige regionale organisatie in Europa die een dergelijke status geniet, en wij maken daar gebruik van, door akkoorden te sluiten die zijn afgestemd op de schaal van onze regio. Wij versterken onze relaties met de Europese instellingen en streven ernaar deze verder uit te bouwen. Tot slot zal een goede politieke en strategische coördinatie tussen de drie Benelux-landen hun rol en impact binnen de EU des te meer vergroten.

In 2025 vierden we de 40^e verjaardag van het Schengenakkoord, een van de meest markante verwezenlijkingen van de Europese integratie. Dit akkoord, de hoeksteen van het vrije personenverkeer in Europa, getuigt van onze voortrekkersrol, aangezien wij deze regeling al 25 jaar eerder binnen de Benelux hadden ingevoerd. Vandaag lijken deze vrijheden niet langer vanzelfsprekend en verdienen zij des te meer bescherming. Dat vereist een hernieuwde inzet, met name voor de verdieping van de interne markt, migratiebeheer en de bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit.

In dat verband biedt het Benelux-Politieverdrag van 2018, dat in 2023 in werking is getreden, reële kansen om onze samenwerking verder te verdiepen.

Veiligheid blijft een topprioriteit, met name in de bestrijding van georganiseerde misdaad, mensenhandel en illegale migratie, en in het versterken van de maatschappelijke weerbaarheid. In 2026 zetten wij de uitvoering van het Politieverdrag voort, evenals gezamenlijke controleacties en de operationele politiesamenwerking. Wij werken aan de ontwikkeling van een integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit, gebaseerd op informatie-uitwisseling en, waar mogelijk, doeltreffende en slimme gezamenlijke controles op het Benelux-grondgebied. Initiatieven rond weerbaarheid versterken onze gezamenlijke paraatheid bij rampen en crises, onder meer via nauwere samenwerking tussen crisiscentra, de bescherming van kritieke infrastructuur en beter gezamenlijk beheer van water en natuurlijke hulpbronnen.

Economische groei en het behoud van industrie zijn een andere prioriteit. Door onnodige barrières weg te nemen en samen te werken op het gebied van handel, energie, sociale zekerheid, fiscaliteit en technologie bouwen wij aan een innovatieve en duurzame economie. Bijzondere aandacht gaat uit naar het concurrentievermogen en het wegnemen van (administratieve) obstakels voor kmo's/mkb.

Na intensieve onderhandelingen werd het Benelux-Verdrag tegen sociale fraude en voor fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden eind 2025 goedgekeurd. De ondertekening begin 2026 zal, zo hopen wij, spoedig worden gevolgd door ratificatie, waardoor onze samenwerking op dit terrein aanzienlijk wordt versterkt.

Duurzaamheid en de groene transitie vormen een rode draad in onze economische agenda. We streven naar een economie die zoveel mogelijk circulair is en een energietransitie die zowel onze veerkracht als onze concurrentiekracht versterkt. Projecten rond grensoverschrijdende infrastructuren voor waterstof, CO₂ en windenergie dragen hieraan bij.

De Benelux speelt een sleutelrol in de ondersteuning van de Europese en regionale energiesamenwerking door het Pentalateraal Energieforum en de Noordzee energiesamenwerking (NSEC).

Succesvolle Benelux-samenwerking gebeurt niet in isolatie, maar samen met onze buurregio's en Europese partners. We blijven intensief samenwerken met Noordrijn-Westfalen en Hauts-de-France, waarmee in 2025 een actieplan werd ondertekend. Ook verdiepen we de banden met de Grande Région en streven we naar een samenwerking met Nedersaksen. Wij verdiepen onze relaties met de Noordse Raad en de Baltische staten.

Onze rol als pionier in Europa wordt ook bevestigd via het multilaterale Benelux-Baltische Verdrag inzake de automatische erkenning van diploma's in het hoger onderwijs. Verschillende Europese landen tonen interesse en bereidheid om toe te treden, waardoor studenten in Europa nieuwe kansen krijgen.

De Benelux heeft zich opnieuw een ambitieus jaarplan aangemeten dat het engagement van de drie landen, het Secretariaat-generaal en hun partners weerspiegelt om samen te bouwen aan een sterke, veerkrachtige en duurzame Benelux. Wij danken alle betrokkenen bij de opstelling ervan voor hun waardevolle bijdragen en kijken uit naar een succesvol 2026, ondersteund door een nieuw College van Secretarissen-generaal.

Wij wensen u veel leesplezier.

Het College van Secretarissen-generaal

v.l.n.r. L. Schreinemacher (NL), A. Petridis (BE), T. Köller (LU)

Prioriteiten Nederlands voorzitterschap in 2026

Op 1 januari 2026 neemt Nederland het jaarlijks roulerende voorzitterschap van de Benelux Unie over van Luxemburg.

Het Nederlandse voorzitterschap zal zich concentreren op drie prioritaire beleidsterreinen, die nauw aansluiten bij de kerngebieden van het Benelux-Unieverdrag:

1. Economische samenwerking en interne markt
2. Veiligheid en weerbaarheid
3. Toekomstgerichte transitie, inclusief energiesamenwerking

1. ECONOMISCHE SAMENWERKING EN INTERNE MARKT

De economische samenwerking binnen de Benelux is een belangrijke pijler van het Nederlandse voorzitterschap in 2026. Nederland wil de sterke economische integratie tussen de drie landen benutten om gezamenlijke groei, innovatie en economische weerbaarheid te bevorderen. Het verbeteren van de interne-marktsamenwerking is een speerpunt, waarbij wordt gewerkt aan het wegnemen van onnodige barrières tussen de Benelux-landen en breder binnen de EU, zoals territoriale leveringsbeperkingen. De Benelux maakt zich gezamenlijk sterk voor EU-regelgeving die deze beperkingen tegengaat.

Het Nederlandse voorzitterschap zet in op het wegnemen van belemmeringen die grensoverschrijdende activiteiten van bedrijven en burgers onnodig in de weg staan. Denk hierbij aan inspanningen gericht op de erkenning van beroepskwalificaties tussen de landen, het mogelijk maken van grensoverschrijdend e-factureren of Benelux-inspanningen om in EU-verband zogeheten business wallets te realiseren.

Het voorzitterschap zal zich inspannen om de samenwerking tussen onze landen te intensiveren en grensbarrières weg te nemen waar mogelijk. Hierbij krijgt de interactie tussen de Benelux en de EU dit jaar extra aandacht. De bijzondere positie die de Benelux inneemt als proeftuin van Europa wordt benut om innovatieve stappen te nemen die bijdragen aan het versterken van onze drie landen. Dit draagt bij aan de versterking van de EU, en kan inspiratie bieden voor andere lidstaten. Ook zal Nederland er als voorzitter op gericht zijn de Europese besluitvorming gezamenlijk vanuit de Benelux te beïnvloeden. Nederland zal eveneens mogelijkheden verkennen om tot een gezamenlijke of gecoördineerde implementatie van EU-regelgeving te komen.

De Benelux Unie zal zich onder Nederlands voorzitterschap verder inspannen om het Multilateraal Verdrag inzake de automatische erkenning van kwalificaties in het hoger onderwijs te bevorderen en de toetreding van nieuwe staten te onderzoeken. Zo zal Polen naar verwachting in 2026 kunnen toetreden. Er zal een conferentie georganiseerd worden voor instellingen voor hoger onderwijs in de landen die het verdrag hebben ondertekend.

Het juridisch instrumentarium van de Benelux Unie is bij uitstek geschikt om grensbelemmeringen te verminderen en samenwerking tussen grensregio's te bevorderen. Het Interreg project 'Schakelpunt Grensbelemmeringen Vlaanderen – Nederland' is instrumenteel om deze belemmeringen beter in kaart te brengen en kan als inspiratie dienen voor schakelpunten in andere grensregio's. Daarmee stimuleert de Benelux de implementatie van de BRIDGEforEU-verordening.

2. VEILIGHEID EN WEERBAARHEID

Naast de Nederlandse focus op het concurrentievermogen van de Benelux is, mede in het licht van de geopolitieke ontwikkelingen, een intensievere samenwerking op het gebied van weerbaarheid prioritair.

Nederland denkt hierbij ten eerste aan het vergroten van bewustwording in alle lagen van de samenleving over voorbereiding op crisissituaties. Gezamenlijke crisissimulaties en kennisuitwisseling zijn hiervoor nuttig. De samenwerking tussen actoren die actief zijn in crisissituaties, zoals hulpdiensten en overheidsinstanties, wordt erdoor versterkt.

Ter versterking van onze weerbaarheid zet Nederland verder in op een optimale benutting van de instrumenten van het Benelux-Politieverdrag. Zo kunnen we effectiever optreden tegen ondermijning door de georganiseerde misdaad. Het bevorderen van nauwere kennisuitwisseling in Benelux-verband over hybride dreigingen is nadrukkelijk onderdeel

van de voorzitterschapsagenda, in nauwe samenhang met de EU-preparedness strategy en de Europese weerbaarheidscoalitie.

Daarnaast zal het voorzitterschap aandacht houden voor terug- en overnameovereenkomsten en visumvrijstellingsovereenkomsten voor houders van diplomatieke en dienstpaspoorten die in Benelux-verband worden gesloten. Zo werden in 2025 verdragen getekend met Belize, Suriname en Kirgizië. Zowel de inwerkingtreding van deze verdragen als de onderhandelingen over nieuwe verdragen heeft de bijzondere aandacht van het voorzitterschap.

De inzet op weerbaarheid reikt echter verder dan die gericht op crisisparaatheid of justitie- en veiligheidssamenwerking. Het gaat hierbij bijvoorbeeld ook om voedselzekerheid en veilige toeleveringsketens. Gezien de gedeelde veiligheidsuitdagingen van de drie landen, onze verweven productieketens en de rol van Nederland als agro-logistieke hub in Europa, is een gezamenlijke Benelux-aanpak essentieel.

3. TOEKOMSTGERICHTE TRANSITIE, ENERGIESAMENWERKING

Nederland is ervan overtuigd dat de Benelux Unie een leidende rol kan spelen in het versterken van een toekomstbestendige economie, met een prominente plaats voor innovatie. Vanuit dit perspectief zal de Benelux inzetten op het vergroten van duurzame mobiliteit. Nederland wil onder meer het grensoverschrijdend fietsverkeer bevorderen en vanuit de Benelux stappen zetten om autonoom wegvervoer te bevorderen.

Nederland ziet circulariteit als een kans om duurzaamheid en economische groei te combineren. Door samenwerking binnen de Benelux wil Nederland bijdragen aan een volledig circulaire economie tegen 2050. Hierbij wordt naar complementariteit gezocht tussen EU-initiatieven en Benelux-projecten.

In nationale veiligheidsstrategieën en weerbaarheidsplannen neemt energie een steeds prominentere positie in. Maatregelen om de veerkracht van de economie, de bevolking, de digitale en

overige infrastructuur te verhogen, vragen om een integrale visie op het strategische belang van energiezekerheid. Regionale energiesamenwerking is van groot belang in de huidige tijden. Een uitwisseling van best practices over de minimale operationele vereisten waaraan de energievoorziening moet voldoen, zal gebruikt worden als basis voor concrete aanbevelingen.

Regionale samenwerking kan daarnaast bijdragen aan een efficiëntere en snellere energietransitie om onze energievoorziening toekomstbestendig te maken. De Benelux kan bovendien een rol spelen in de Europese discussies over energieprijzen, marktintegratie, de hervorming van de elektriciteitsmarkt, de ontwikkeling van offshore netverbindingen en wind-op-zee-projecten. Dit verloopt het beste via de Pentalaterale samenwerking, bestaande uit de Benelux, Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland, en de North Seas Energy Cooperation (NSEC), waarvan de Benelux het secretariaat voert en Nederland komend jaar ook voorzitter is.

1. EEN WEERBARE BENELUX-SAMENLEVING

VEILIGHEID, MIGRATIE, JUSTITIËLE SAMENWERKING EN EEN WEERBARE SAMENLEVING

In een context van aanhoudende geopolitieke instabiliteit is weerbaarheid een onmisbare eigenschap geworden. Een weerbare maatschappij is immers in staat te anticiperen op de uitdagingen van morgen, zich snel aan te passen aan veranderingen en zich gezamenlijk op rampen en crises voor te bereiden, zodat een snelle terugkeer naar de normale situatie mogelijk wordt.

Tegen deze achtergrond wil de Benelux de banden en wederzijdse ondersteuning tussen de drie landen verder versterken en zo een voorloper blijven in Europese ontwikkelingen. Dit komt tot uiting door het maximale gebruik van de mogelijkheden die het Benelux-Politieverdrag biedt, in een gezamenlijke aanpak van migratiestromen en in een versterkte samenwerking op het vlak van crisispreventie en -beheer. De ontwikkeling van een integrale en bestuurlijke veiligheidsaanpak in de strijd tegen ondermijnende criminaliteit past in dit kader. De bestrijding van fiscale en sociale fraude vormt een andere prioriteit voor onze landen. De Benelux houdt zich hier intensief mee bezig door de ontwikkeling van juridische instrumenten en samenwerkingsmechanismen. Onze samenwerking is dan ook gericht op het bieden van concrete antwoorden en tastbare oplossingen voor de veiligheidsproblemen waarmee onze landen worden geconfronteerd.

1.1. VEILIGHEID EN JUSTITIE

Benelux-Politieverdrag

Om de mogelijkheden van het Benelux-Politieverdrag maximaal te benutten, wordt werk gemaakt van twee aanvullende uitvoeringsakkoorden (de zogenaamde “tweede tranche”). Deze richten zich op grensoverschrijdende opsporing en de rechtstreekse raadpleging van elkaars bevolkings- en andere overheidsregisters die voor de politie toegankelijk zijn. De eerste tranche uitvoeringsakkoorden is inmiddels volledig geïmplementeerd en het gebruik ervan binnen de politiediensten wordt bevorderd. De onderhandelingen over grensoverschrijdende opsporing en de rechtstreekse raadpleging van elkaars bevolkings- en andere overheidsregisters worden in 2026 voortgezet, waarbij de laatste in fases zal worden opgepakt. De ambitie is de twee aanvullende uitvoeringsakkoorden zo snel mogelijk ter ondertekening voor te leggen aan de betrokken ministers.

Wat betreft de operationele samenwerking zal de registratie van grensoverschrijdende acties zal worden verbeterd, met het oog op de evaluaties die regelmatig worden uitgevoerd. Bovendien zal een jaaroverzicht worden opgesteld van geplande acties waarvoor grensoverschrijdende bijstand wordt gevraagd, zodat tijdig kan worden nagegaan of het gevraagde personeel en/of materiaal beschikbaar is en om de bevoegde diensten toe te laten om de nodige akkoorden te verkrijgen.

Tot slot worden opnieuw gerichte opleidingen over het Benelux-Verdrag voorzien voor de operationele diensten in de grensregio en worden (gezamenlijke) communicatie-acties georganiseerd over de samenwerking tussen de politiediensten van de Benelux-landen.

De Benelux-landen blijven werken aan een meer gecoördineerde en operationele samenwerking om de veiligheid op transportroutes (snelwegen, spoor, waterwegen en luchtvaart) te bevorderen.

Initiatieven worden genomen om ‘grensoverleggend samenwerken’ in de acht fora voor ‘burenoverleg’ binnen de Benelux verder te ontwikkelen en te coördineren. Het ‘burenoverleg’ is een samenwerkingsformat tussen lokale politiechefs van grensregio’s. Door sneller informatie te delen over grensoverschrijdende veiligheidsproblemen en gezamenlijk actie te ondernemen, zal grensbreed de effectiviteit van de politiesamenwerking in de Benelux verhoogd worden.

Politiesamenwerking met partners buiten de Benelux

Het Secretariaat-generaal faciliteert de Hazeldonksamenwerking. Deze samenwerking tussen de Benelux-landen en Frankrijk richt zich op de ontmanteling van criminele drugsdistributienetwerken. De vier landen ontwikkelden daartoe een operationeel Actieplan 2025-2028. Jaarlijks worden diverse gezamenlijke acties georganiseerd en wordt informatie op structurele wijze gedeeld.

In samenwerking met *Noordrijn-Westfalen* zullen de Benelux-landen de ontwikkeling van gezamenlijke projecten om de samenwerking te versterken voortzetten, bijvoorbeeld tussen meldkamers of ter bestrijding van specifieke criminele fenomenen zoals cybercriminaliteit.

Ht Secretariaat-generaal zal een rondetafelgesprek organiseren met politievertegenwoordigers van *Hauts-de-France, Grand Est en de Duitse deelstaten* die aan de Benelux-grenzen (Noordrijn-Westfalen, Saarland, Rijnland-Palts, Nedersaksen) om te profiteren van goede praktijken in de grensregio's en om nieuwe kansen voor grensoverschrijdende samenwerking te verkennen.

Passagiersinformatie luchtvaart

Met de steun van het Secretariaat-generaal hebben de passagiersinformatie-eenheden (PIU's) van de drie landen een gestructureerde samenwerking ontwikkeld voor het verzamelen en verwerken van gegevens van vliegtuigpassagiers. De PIU's wisselen regelmatig trendanalyses, waarschuwingen en gevoelige dossiers uit, zodat elke partner snel over de juiste informatie kan beschikken. De landen trachten gemeenschappelijke standpunten in te nemen over de Europese PNR-richtlijn, die het gebruik van passagiersgegevens (PNR) regelt met het oog op de preventie en opsporing van terroristische misdrijven en zware criminaliteit. Daarnaast werken zij aan gemeenschappelijke standpunten over de API-Verordening, die vervoerders eveneens verplicht passagiersgegevens door te geven, met hetzelfde doel als de PNR-richtlijn, maar ook in het kader van grenscontroles.

Mensenhandel

Er zijn steeds meer signalen dat asielzoekers onderweg of na aankomst in het land van bestemming slachtoffer worden van mensenhandel. Met name jongeren en niet-begeleide minderjarigen in de asielketen zijn kwetsbaar voor mensenhandel en uitbuiting. Zij zijn het doelwit van mensenhandelaars en ronselaars die vaak in of rond opvangcentra opereren. Dit probleem doet zich ook in de Benelux voor. Verder bouwend op de activiteiten van 2025, zullen de Benelux-landen nationale trends en ontwikkelingen rond opsporing en preventie analyseren en bespreken, en eventuele best practices met elkaar delen. Indien nodig stellen zij strategische aanbevelingen op rond preventie, opsporing en repressie met als doel de reactie van de Benelux-landen op de problematiek beter op elkaar af te stemmen.

Pre-employment screening

In 2026 zal het Europees Strafrechtregister Informatiesysteem voor onderdanen van derde landen (ECRIS-TCN) operationeel worden. Samen met Duitsland streven de Benelux-landen ernaar om de mogelijkheden voor gezamenlijk gebruik van dit nieuwe informatiesysteem maximaal te benutten. Daarnaast wordt er gewerkt om de uitwisseling van gegevens ten behoeve van *pre-employment screening* binnen de Benelux uit te breiden naar andere screeningsdoeleinden. Het streven is om ook andere EU-lidstaten en het Verenigd Koninkrijk hierbij te betrekken.

1.2. MIGRATIE EN GRENSBEHEER

Asiel, migratie en terugkeer: consolidatie activiteiten

De Benelux-landen willen hun samenwerking op het gebied van asiel- en migratiebeleid versterken door hun *strategische uitwisselingen* voort te zetten en elkaar wederzijds te informeren over belangrijke trends op hun grondgebied. De ambitie is om de beleidslijnen tussen de landen op elkaar af te stemmen en gezamenlijke standpunten in te nemen binnen de Europese context.

De gezamenlijke *samenwerking met derde landen* op het vlak van terugkeer blijft een prioriteit voor onze landen. In 2025 zijn er terug- en overnameovereenkomsten afgesloten met Belize, Kirgizië en Suriname. Deze zijn gekoppeld aan overeenkomsten over visumvrijstellingen, die het personen met een diplomatiek en/of dienstpaspoot mogelijk maken visumvrij tussen de landen te reizen. Met een tiental andere landen lopen er actieve onderhandelingen. Onderhandelingen zijn gebaseerd op de opgedane ervaringen en een standaardtekst die in 2024 is opgesteld. Voorrang zal gegeven worden aan de dossiers van Oezbekistan, Tadzjikistan, India, Angola, Namibië, Oman en de Dominicaanse Republiek.

Slimme controles

Bij de bestrijding van illegale migratie en grensoverschrijdende criminaliteit willen de Benelux-landen de verworvenheden van het Schengenverdrag maximaal behouden door het grensoverschrijdend verkeer zo min mogelijk te belemmeren. Zij onderzoeken onder andere hoe (mogelijk gezamenlijke) informatiegestuurde, efficiënte controles ontwikkeld en uitgevoerd kunnen worden, die niet noodzakelijkerwijs op de grens hoeven plaats te vinden. Dergelijke operaties worden gebaseerd op fenomeen- en risicoanalyses. Om de effectiviteit te verhogen moeten alle verschillende relevante diensten, zoals immigratiediensten, samenwerken.

1.3. CRISISBEHEER EN CIVIELE VEILIGHEID

Weerbaarheid

De Benelux-landen zetten hun strategische uitwisselingen over een gemeenschappelijke aanpak van weerbaarheid voort, met het oog op het ontwikkelen van concrete projecten die een echte Benelux-meerwaarde opleveren. Deze aanpak sluit aan bij de Europese en NAVO-kaders en benadrukt de complementariteit tussen onze landen. Er zal een workshop worden georganiseerd waarin aangesloten wordt op de ontwikkelingen binnen de EU en de NAVO.

De Benelux-landen erkennen het toenemende belang van publiek-private partnerschappen (PPP's) bij crisisbeheer, met name voor de bescherming van kritieke infrastructuur, de continuïteit van essentiële diensten en de weerbaarheid van toeleveringsketens. Een gezamenlijke reflectie wordt gestart om *best practices* in kaart te brengen en na te gaan of deze kunnen worden toegepast op Benelux-niveau, in samenhang met de kaders van de NAVO en de EU.

Crisiscentra

Verdere optimalisering van de *samenwerking en informatieuitwisseling* tussen de crisiscentra van de Benelux-landen en Noordrijn-Westfalen gebeurt door praktische communicatietests (telefoon, e-mail en videoconferentie). Deze samenwerking wordt aangevuld met thematische analyses, bijvoorbeeld in workshops en conferenties, en de organisatie van werkbezoeken voor technische operatoren bij de verschillende crisiscentra. Daarnaast wordt verder gewerkt aan kennisuitwisseling op het gebied van opleidingen en deelname aan elkaars opleidingsprogramma's.

Daarnaast vindt binnen het *Netwerk van directeuren-generaal van Europese crisiscentra* afstemming tussen de Benelux-landen plaats. Dit netwerk is er in de eerste plaats op gericht de coördinatie tussen de nationale crisiscentra te versterken, de bestaande expertise te delen en elkaar onderling te ondersteunen.

Wederzijdse bijstand in noodsituaties

De wederzijdse bijstandsovereenkomsten in noodsituaties en bij rampen tussen de Benelux-landen zijn recent geëvalueerd. Op basis hiervan zullen de Benelux-landen de technische overeenkomst over de uitzending van een verbindingssambtenaar bij een crisis in een Benelux-land zo snel mogelijk uitvoeren.

Tegelijkertijd is er de ambitie om de collectieve paraatheid te versterken door te bekijken of het integreren van een Benelux-component in internationale oefeningen een optie is. Daarnaast wordt gezien of deelname aan nationale oefeningen, door liaisons van de andere landen, verder kan worden versterkt. Het doel is om de operationele coördinatie en interoperabiliteit van de nationale systemen te testen door grensoverschrijdende aspecten in de bestaande oefeningen te integreren en de wederzijdse deelname van waarnemers te bevorderen.

Wat de *grensoverschrijdende inzet van ambulances* betreft, zullen België en Nederland bespreken hoe Benelux-Beschikking M(2009)8, zoals gewijzigd bij Beschikking M(2014)1, over grensoverschrijdend spoedeisend ambulancevervoer aangepast moet worden. Deze beschikking maakt het mogelijk om ambulances in geval van nood in het andere land in te zetten, maar omvat nog geen regeling inzake de ziekenhuizen waarnaar die ambulances patiënten vervolgens kunnen vervoeren, wat als een lacune wordt ervaren.

1.4. GEZAMENLIJKE BESTUURLIJKE EN INTEGRALE AANPAK ONDERMIJNENDE CRIMINALITEIT

Binnen de Benelux wordt een onderscheid gemaakt tussen de integrale en de bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit, zonder afbreuk te doen aan de terminologie die op Europees niveau wordt gehanteerd. Voor de werkzaamheden binnen de Benelux verwijst de integrale aanpak naar een brede en samenhangende benadering, waarbij gebruik wordt gemaakt van alle beschikbare juridische instrumenten van verschillende autoriteiten en relevante actoren. De bestuurlijke aanpak richt zich daarentegen specifiek op het inzetten van bestuursrechtelijke instrumenten, bijvoorbeeld screening, inname van vergunningen, sluiting van etablissementen, controle van toelatingen en administratieve sancties.

Integrale aanpak

De landen werken verder aan de versterking van een gezamenlijke integrale aanpak om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan. De sleutel van deze aanpak ligt in de samenwerking van de verschillende opsporings- en handhavingsinstanties (onder andere politie, openbaar ministerie, fiscale autoriteiten, douane, lokaal openbaar bestuur, brandweerinspectiedienst, enz.) met gebruikmaking van ieders eigen instrumenten. Op deze manier kan gezamenlijk effectiever en efficiënter worden opgetreden. Zo geven de landen opvolging aan de conclusies van de Benelux-conferentie over de integrale en bestuurlijke aanpak in december 2025 in Luxemburg.

Bestuurlijke aanpak

België en Nederland beschikken beiden over nationale wetgeving die de bestuurlijke aanpak van criminaliteit mogelijk maakt (respectievelijk de DIOB- en Bibob-wetgeving). Om hier optimaal gebruik van te maken is er soms informatie nodig uit het buitenland. Daartoe creëert het Benelux-Politieverdrag de mogelijkheid om persoonsgegevens en informatie te verstrekken, voor zover het nationale recht van het aangezochte Benelux-land zich hier niet uitdrukkelijk tegen verzet, om mogelijk te maken dat de bevoegde overheidsinstanties bestuurlijke maatregelen kunnen nemen om strafbare feiten te voorkomen en de openbare orde en veiligheid te handhaven.

Overeenkomstig hun nationale wetgeving treffen België en Nederland intern de nodige maatregelen om de toepassing van het Politieverdrag daadwerkelijk mogelijk te maken, met name voor de uitvoering van veiligheidsscreenings en het afleveren van veiligheidsadviezen. In Luxemburg worden de mogelijkheden inzake bestuurlijke aanpak onderzocht. Deze aanpassingen en overwegingen maken het mogelijk de samenwerking binnen de Benelux rond bestuurlijke aanpak in 2026 te versterken.

Vuurwerk en explosieven

De samenwerking rond vuurwerk verbreedt zich naar een gecoördineerde aanpak om, in nauwe samenwerking met Europol, de *illegaliteit van en rondom explosieven* aan te pakken. Waar in dit kader gesproken wordt van vuurwerk is het beter deze artikelen te bestempelen als explosieven gezien hun explosieve kracht. Grondstoffen (precursoren), productie, opslag en handel in explosieven zijn ten dele in de handen van criminele netwerken gekomen. Explosief vuurwerk wordt steeds vaker gebruikt voor onder andere druggerelateerd geweld, plofkraken en bij verstoring van de openbare orde. De aandacht verbreedt zich dan ook om de gehele keten van illegaal vuurwerk aan te kunnen pakken.

De Benelux-landen blijven zich eveneens inzetten voor een goede *herziening van de Europese pyro-richtlijn* waarbinnen de Benelux pyro-pass Europees wordt ingevoerd. Daarnaast zal besproken worden hoe de nationale regelingen voor de opslag en verkoop van vuurwerk afgestemd kunnen worden via het Benelux juridisch instrumentarium. Bovendien zou in Nederland in 2026/2027 een vuurwerkverbod voor consumenten van kracht moeten worden. De ontwikkelingen hieromtrent zullen gevolgd worden, met name rond overlast door *vuurwerktoerisme in de grensstreken*.

1.5. BESTRIJDING VAN FISCALE EN SOCIALE FRAUDE

Verdrag sociale fraude en fatsoenlijke arbeidsomstandigheden

Na de ondertekening van het Verdrag ter verbetering en versterking van de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van de bestrijding van de sociale fraude en onjuistheden in de sociale zekerheid, de bescherming van de gezondheid en de veiligheid op het werk en van fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden zullen de landen de nodige stappen nemen om de ratificatie te voltooien.

Met dit verdrag wordt een passend juridisch kader vastgesteld om doeltreffend de strijd aan te gaan tegen grensoverschrijdende fraude, oneerlijke concurrentie en sociale dumping. Het legt de regels vast voor de organisatie van gezamenlijke of gecoördineerde controles en inspecties, samenwerking inzake detachering, de controle van de aansluiting bij de sociale zekerheid, evenals de samenwerking inzake inning en gegevensuitwisseling. Daarnaast draagt het bij aan het bevorderen van fatsoenlijke arbeidsomstandigheden en aan de bescherming van de gezondheid en veiligheid van werknemers.

Het verdrag zal waar nodig worden aangevuld met uitvoeringsmodaliteiten in de vorm van beschikkingen van het Comité van Ministers, administratieve schikkingen of samenwerkingsakkoorden. Zo verbinden Nederland en België zich tot het tekenen van de in artikel 13 en 17 van het verdrag benoemde bilaterale administratieve schikking, waarmee nadere afspraken worden gemaakt rondom administratieve controles. Daarnaast zullen gezamenlijke acties, werkbezoeken en workshops worden georganiseerd om goede praktijken uit te wisselen, eventueel met financiële steun van de Europese Arbeidsautoriteit, onder voorbehoud van goedkeuring door de betrokken partijen.

Grensoverschrijdende invordering sociale zekerheidsbijdragen

Om de grensoverschrijdende invordering van sociale zekerheidsbijdragen binnen de Benelux te verbeteren zal een studiedag worden georganiseerd. Dit evenement zal de gelegenheid bieden om de lopende werkzaamheden op Europees niveau te evalueren en de samenwerking tussen de Benelux-partners rond deze problematiek te verdiepen, met name door het identificeren van mogelijke testtrajecten.

Belastingdiensten

De belastingdiensten zullen informatie uitwisselen over de mogelijkheden om gebruik te maken van geoptimaliseerde computersystemen en statistische modellen om hun werkwijzen te moderniseren.

Door geldstromen te controleren, fiscale onregelmatigheden op te sporen en samen te werken met justitie, douane en politie spelen de belastingdiensten eveneens een sleutelrol in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit. Zij zullen dan ook worden betrokken bij de ontwikkeling van de integrale en bestuurlijke aanpak van criminaliteit op Benelux-niveau (zie § 1.4).

Om de *administratieve samenwerking* verder te ondersteunen zullen verzoeken om inlichtingen en administratieve bijstand, waaronder invorderingsbijstand, nauwlettend worden opgevolgd. De drie landen zullen ook hun analyse delen van relevante arresten met betrekking tot de Directive on Administrative Cooperation (DAC) van het Hof van Justitie en het Gerecht van de EU. Waar mogelijk zullen ze hun optreden bij specifieke dossiers op Europees niveau afstemmen.

Accijnsfraude

De Benelux-landen werken actief samen om accijnsfraude en nieuwe vormen van fraude te bestrijden door gebruik te maken van data-analyse-instrumenten, met name door de vergelijking van btw-gegevens en gegevens uit het Europese *Excise Movement and Control System*. De landen stellen elkaar op de hoogte van politieke en wettelijke besluiten op het gebied van accijnstarieven.

Belasting toegevoegde waarde

De Benelux-landen zullen de uitdagingen in verband met de analyse van gegevens uit het *Import One-Stop-Shop-systeem* gezamenlijk analyseren. Het één-loket-systeem (OSS) voor belasting over de toegevoegde waarde heeft tot doel de aangifteverplichtingen en de betaling van btw op alle afstandsverkopen van goederen te vereenvoudigen. De gezamenlijke ambitie is het in kaart brengen van technische knelpunten en het vaststellen van het kader voor een geharmoniseerde analyse.

In dit kader onderzoeken de drie lidstaten ook welke acties ondernomen kunnen worden om de elektronische gegevens (verkregen door e-invoicing en e-reporting) optimaal te gebruiken in de strijd tegen btw-fraude.

1.6. VOEDSELVEILIGHEID EN VETERINAIRE AANGELEGENHEDEN

Europese coördinatie en zichtbaarheid

In 2026 blijft de Benelux het secretariaat verzorgen van de vergaderingen van de hoofden van de Europese voedselagentschappen. Dit versterkt de coördinatie tussen de voedselagentschappen en onderstreept de voortrekkersrol van de Benelux-landen binnen de EU.

Toezicht op e-commerce

De voedselautoriteiten van de drie landen zullen hun dialoog voortzetten met de grote onlinehandelsplatforms om deze ondernemingen actief te stimuleren samen te werken bij de naleving van de regels inzake voedselveiligheid. Het doel is om de onlineplatforms bij overtredingen tot actie aan te zetten.

Versterking samenwerking tussen laboratoria, controle en kunstmatige intelligentie

Gezien het groeiend aantal wetten en voorschriften nemen de hoeveelheid en de complexiteit van de analyses die controlelaboratoria moeten uitvoeren toe. De ambitie is om de *samenwerking tussen laboratoria* te versterken door synergiën en kennisoverdracht tussen de officiële controlelaboratoria en nationale referentielaboratoria van de drie landen te bevorderen.

Er zal een informatieuitwisseling gestart worden over de nationale auditsystemen van de drie landen met betrekking tot de *toepassing van de EU-wetgeving inzake de agrovoedingsketen*. Doel is om na te gaan of de drie landen elkaar kunnen ondersteunen bij de uitvoering van de audits, controles en handhaving.

De Benelux-landen versterken hun samenwerking om het gebruik van *kunstmatige intelligentie* als hulpmiddel bij voedselcontroles te bevorderen en te versnellen, met het oog op de bescherming van de gezondheid van de consument.

Crisisvoorbereiding en veerkracht

De voedselveiligheidsagentschappen van de Benelux-landen zullen een scenario uitwerken voor een crisisbeheersingsoefening rond voeding, en dit vanuit gezondheidsperspectief. Daarbij zullen de tijdsplanning, het onderwerp en het karakter van de crisis worden vastgelegd.

Voedselcontactmaterialen

De werkzaamheden richten zich op de uitwerking van noodzakelijke richtsnoeren voor de implementatie van de Benelux-Beschikking over lood en cadmium in keramiek (M(2024)5). Deze implementatie moet midden 2026 worden gerealiseerd. Daarna zullen nieuwe thema's voor samenwerking worden vastgesteld.

Diervoeding en -gezondheid

Er wordt technisch overleg georganiseerd tussen de deskundigen uit de Benelux en Duitsland over de interpretatie van de Europese regelgeving inzake *diervoeding*, met het oog op het innemen van gezamenlijke standpunten in technische groepen van de Europese Commissie en het ontwikkelen van afgestemd beleid tussen buurlanden.

De samenwerking over de *bescherming van de diergezondheid* wordt voortgezet en versterkt, onder meer door een strategische bijeenkomst van de hoofden van de veterinaire diensten van de drie Benelux-landen met Frankrijk en Duitsland.

2. EEN ROBUUSTE BENELUX-ECONOMIE

ECONOMISCHE INTEGRATIE, SOCIALE BESCHERMING EN DUURZAME GROEI

Door ongerechtvaardigde obstakels weg te nemen en samen te werken rond handel, energie, sociale zekerheid en technologie zorgt de Benelux voor een robuuste economie die kansen biedt voor bedrijven en burgers, en innovatie en duurzaamheid stimuleert. De Benelux zet in op meer digitale, duurzame en competitieve industrie, en zorgt voor de nodige randvoorwaarden om bedrijven te ondersteunen bij de klimaattransitie. De samenwerking rond de interne markt is een kernthema voor de Benelux, zowel binnen de Benelux als in Europese context. Via strategische overleggen rond mobiliteit, luchtvaart, interne markt, digitalisering en van de zogeheten "SME-Envoys" wordt gewerkt aan het behoud van bestaande economische structuren en welvaart enerzijds, en anderzijds aan economische transitie in de Benelux. Terwijl de EU vooral de macro-economische transitie wil bevorderen, bijvoorbeeld via het Letta- en het Draghi-rapport, vult de Benelux dit aan door de nadruk te leggen op het faciliteren van het midden- en kleinbedrijf. Daarbij zijn de synergieën tussen concurrentievermogen en administratieve lastenverlichting de rode draad. Ook staat de Benelux ervoor open om mkb-/kmo-ondernemerschap in de defensie-industrie te stimuleren.

Verder is een gemeenschappelijke positionering van de Benelux-landen op thema's zoals de ontwikkeling van de Benelux en de Europese Interne Markt van meerwaarde en kunnen bepaalde innovatieve projecten proactief voor het voetlicht gebracht worden. Ook Benelux-initiatieven op het terrein van onderwijs, zoals het Verdrag voor de automatische erkenning van diploma's en de erkenning van beroepskwalificaties zijn in dit verband belangrijk. Bij deze Benelux-activiteiten spelen de digitale en de groene transitie een belangrijke rol.

2.1. ARBEIDSMOBILITEIT EN ERKENNING VAN DIPLOMA'S EN VAARDIGHEDEN

Belemmeringen bij grensoverschrijdend telewerk

De beroepsbevolking binnen de Benelux omvat 300.000 tot 350.000 grensarbeiders, wat overeenkomt met 15 tot 20% van het totale aantal grensarbeiders in de EU. Het is daarom belangrijk belemmeringen rond grensoverschrijdend telewerk (of hybride werk) waar mogelijk te verminderen. Het creëert flexibiliteit en vrijheid voor bedrijven om talent aan te trekken over de grens en stelt werknemers beter in staat hun capaciteiten te ontplooiën. De landen hebben onderling en met buurlanden afspraken gemaakt, die echter vaak verschillen en telewerken maar in beperkte mate faciliteren. Er wordt een fiscale werkgroep ingesteld en een rondetafelgesprek georganiseerd om te onderzoeken welke arrangementen de situatie voor grenswerkers kunnen verbeteren, zonder afbreuk te doen aan bestaande bilaterale afspraken met de buurlanden.

Automatische erkenning diploma's

Het multilateraal Verdrag inzake de automatische erkenning van kwalificaties in het hoger onderwijs garandeert dat het niveau van een diploma dat is uitgereikt in een van de Benelux- of Baltische landen automatisch wordt erkend door de andere ondertekenende landen. De Benelux Unie blijft zich inspannen om dit verdrag te bevorderen en de toetreding van nieuwe staten te onderzoeken, waaronder Polen, waarvan inmiddels alle partijen het verzoek om toe te treden tot het verdrag hebben aanvaard. In het vooruitzicht van de toetreding van Polen in 2026, zal er een conferentie georganiseerd worden voor instellingen voor hoger onderwijs in de landen die het verdrag hebben ondertekend.

Bovendien zullen de Benelux-landen blijven onderzoeken hoe het verdrag en de Benelux-Beschikkingen over automatische erkenning (M(2015)3 en M(2018)1) zouden kunnen inspireren om een eventuele erkenning van bepaalde diploma's van het secundair onderwijs die toegang geven tot het hoger onderwijs, te vereenvoudigen. In dit kader zetten de Benelux-landen hun inspanningen voort om de administratieve procedures te vereenvoudigen.

Automatische erkenning beroepskwalificaties

De automatische erkenning van beroepskwalificaties blijft een belangrijke uitdaging voor de grensoverschrijdende mobiliteit. De Benelux Unie zal haar werkzaamheden op dit gebied voortzetten via twee verschillende aanpakken.

De *horizontale aanpak* is gebaseerd op Europese wetgeving en Richtlijn 2005/36. Deze aanpak heeft tot doel de erkenning van beroepskwalificaties voor gereguleerde beroepen te vergemakkelijken en de erkenningsprocedures te versnellen.

De verticale aanpak richt zich op strategische beroepen die niet noodzakelijk gereguleerd zijn, daar waar een tekort aan arbeidskrachten is, of op sectoren die worden beschouwd als “sectoren van de toekomst”. Dit betreft in het bijzonder sectoren die verband houden met de groene en de digitale transitie. Activiteiten zullen zich toespitsen op het verbeteren van de toegang tot informatie, de transparantie van kwalificaties en het ontwikkelen van gezamenlijke opleidingsprogramma's. In dit kader wordt een conferentie georganiseerd voor leerlingen uit het beroepsonderwijs in de Benelux, Noordrijn-Westfalen en de regio Hauts-de-France. Ook wordt de ontwikkeling van microcertificering voor digitale archivering (zie § 2.3) en van nieuwe vaardighedenkaders in verband met de waterstofeconomie (zie § 3.2) ondersteund.

Informatie voor grensarbeiders

Het Secretariaat-generaal zal zijn informatieportaal en brochures voor grensarbeiders moderniseren in samenwerking met de partners in de Benelux en Noordrijn-Westfalen en de Grande Région, steunend op het EURES-netwerk. De nadruk ligt op het herzien en vereenvoudigen van de bestaande brochures en het updaten en technisch moderniseren van het portaal. Tevens wordt gewerkt aan het toevoegen van informatie voor grenswerkers vanuit en naar Frankrijk.

2.2. ONDERNEMERSCHAP EN GRENSBELEMMERINGEN

Versterking van de interne markt

De versterking van de interne markt blijft een prioriteit voor de Benelux-landen en is een belangrijke pijler binnen het Benelux meerjarig werkprogramma 2025-2028. Na de publicatie van de Interne-marktstrategie in mei 2025 hebben de Europese Commissie en de EU-lidstaten stappen ondernomen om de tien belangrijkste knelpunten die door Europese stakeholders werden vastgesteld, aan te pakken. Er zal worden onderzocht in hoeverre Benelux-samenwerking een oplossing kan bieden voor bepaalde obstakels die zijn geïdentificeerd.

De Benelux-landen zijn ervan overtuigd dat de interne markt een fundamentele pijler vormt van het concurrentievermogen en verdere verdieping verdient. Zij ondersteunen de Europese inspanningen voor (administratieve) vereenvoudiging. Ze zullen hun strategisch overleg voortzetten ter bevordering van een meer digitale, duurzame en veerkrachtige interne markt.

Mkb/kmo agenda

Voortbouwend op de Benelux-stakeholder-bijeenkomsten voor midden- en kleinbedrijf en de vastgestelde prioriteiten op het vlak van administratieve lastenverlichting, digitale identiteit, bedrijfsoverdracht, Europese rapporteringsverplichtingen (CSRD- en CSDDD-richtlijnen) en openbare aanbestedingen zullen structurele uitwisselingen tussen de ‘SME-Envoys’ en mkb-/kmo-organisaties gehouden worden. Bij Europese wetgeving wordt gestreefd naar gecoördineerde omzetting en het bepalen van gemeenschappelijke Benelux standpunten. Bijvoorbeeld zou er inspiratie gehaald kunnen worden uit het idee van een Europees ‘28e regime’, zoals voorgesteld in het Letta-rapport.

In het kader van de Europese prioriteit om administratieve procedures te vereenvoudigen, en met een gedeelde politieke wil in de Benelux-landen om het leven van kmo's te vergemakkelijken, zal de Benelux een “peer review” workshop organiseren over administratieve lastenverlichting voor mkb/kmo's en mkb-/kmo-vriendelijke bepalingen. Een nieuw op te richten werkgroep zal intenties en acties van België, Nederland en Luxemburg op dit vlak met elkaar vergelijken, goede praktijken identificeren en de meest doeltreffende gemeenschappelijke

benaderingen bepalen. Het doel is om geharmoniseerde oplossingen uit te werken die het leven van mkb/kmo's vergemakkelijken en het economisch concurrentievermogen versterken.

Key Performance Indicators interne markt

De Benelux-landen werken aan concrete suggesties voor verbeterde Key Performance Indicators in het jaarlijkse rapport over de interne markt en het concurrentievermogen dat door de Europese Commissie opgesteld wordt. De KPI's moeten de belemmeringen die ondernemers en burgers dagelijks ervaren beter weerspiegelen. In het eerste kwartaal van 2026 wordt een workshop georganiseerd waar deze concrete suggesties technisch worden uitgewerkt.

Territoriale leveringsbeperkingen

De Europese Interne Markt Strategie uit 2025 definieert territoriale leveringsbeperkingen als een van de "verschrikkelijke tien" barrières van de Interne Markt. Vanuit de Benelux zal worden bepleit dat deze duidelijke erkenning van het probleem tot concrete actie van de Europese Commissie leidt, waarbij de voorkeur uitgaat naar legislatieve actie om ongeoorloofde territoriale leveringsbeperkingen tegen te gaan. Eventuele wettelijke initiatieven moeten worden ondersteund door een solide impactanalyse en competitiviteitstest. Inzet is om hierbij uitdrukkelijk samen te werken met andere EU-lidstaten.

E-commerce en eerlijke concurrentie

De Europese Unie en de Benelux-landen worden geconfronteerd met een massale toestroom van laagwaardige e-commercepakketten (≤ 150 €), voornamelijk afkomstig uit landen buiten de EU. Veilige en duurzame e-commerce is een prioriteit voor de EU en de Benelux-landen. Gezien de uitdagingen die e-commerce met zich meebrengt, zou gecoördineerd overleg nuttig zijn om overeenstemming te bereiken over doeltreffende maatregelen tegen oneerlijke praktijken, de controles te versterken, de samenwerking tussen autoriteiten te verbeteren en niet-conforme producten sneller van de markt te halen. Een "handling fee" zoals voorgesteld in de herziening van het EU-Douanewetboek zou eventueel een oplossing kunnen zijn.

De Benelux-landen zullen daarnaast verkennen hoe ze gezamenlijk kunnen optrekken bij de herziening van het EU New Legislative Framework en de Markttoezichtverordening die in 2026 voorgesteld zal worden.

Openbare aanbestedingen

In het licht van de strategische uitdagingen waarvoor de Europese Unie en de Benelux staan, vormen openbare aanbestedingen een hefboom voor het concurrentievermogen, de economische veerkracht, innovatie en de ecologische en de digitale transitie. Het is tevens een instrument voor groei en ter ondersteuning van de ontwikkeling van economische soevereiniteit. De Benelux-landen streven ernaar om de uitwisseling van goede praktijken en gegevens te verbeteren ter modernisering, vereenvoudiging en coördinatie van de procedures, en het bevorderen van het gebruik van kwalitatieve en strategische non-price criteria. Het bevorderen van deelname van ondernemingen in de Benelux, en met name mkb/kmo's, aan grensoverschrijdende overheidsopdrachten heeft prioriteit. Hiertoe zal verkend worden hoe de aanbestedingspraktijk in de Benelux-landen beter op elkaar kan worden afgestemd om tot meer gecoördineerde, wederzijds erkende of vergelijkbare procedures/praktijken te komen. In dit kader wordt onder andere bekeken hoe er bij grensoverschrijdende inschrijvingen gegevensuitwisseling plaats kan vinden omtrent uitsluitingsgronden in de Benelux. Een studiedag rond openbare aanbesteding zal georganiseerd worden en in het kader van de herziening van Europese aanbestedingsrichtlijnen zal gestreefd worden naar gemeenschappelijke standpunten. Tijdens de studiedag zal onder andere aandacht besteed worden aan uitsluitingsgronden en de toegankelijkheid van grensoverschrijdende overheidsopdrachten voor mkb/kmo's.

Stimulering samenwerking defensie-industrie en innovatie

De Benelux-landen organiseren gezamenlijk een 'Benelux Defensie-industrie Dag,' met deelname van het bedrijfsleven. Tevens wordt vanuit economisch industrieel perspectief verkend waar Benelux-samenwerking tot meerwaarde kan leiden, met name voor het mkb/kmo's.

2.3. DIGITALE AUTONOMIE EN INNOVATIE

Digitale soevereiniteit en vrij verkeer van data

In het licht van de geopolitieke context, recente Europese regelgeving zoals de Data Governance Act EU 2020/0340 en op basis van gedeelde waarden, zullen de Benelux-landen een verkenning starten naar een gemeenschappelijke definitie van digitale soevereiniteit. Daarnaast zullen nationale experts samengebracht worden om vrij verkeer van data te bespreken tussen onderzoekscentra in de Benelux-regio. Zoals recent besproken tussen de drie Benelux data-actoren (LNDS (LU), ICTU (NL), GDA (BE)) zal de focus, in overeenstemming met de respectieve nationale regels, liggen op o.a. data rond gezondheid, grensmobiliteit, de integratie van werkzoekenden en het tekort aan arbeidskrachten.

Kunstmatige intelligentie

Op het gebied van kunstmatige intelligentie (KI) ligt de nadruk op de samenwerking rond zogeheten *KI-fabrieken en antennes*. Dit zijn ecosystemen die innovatie, samenwerking en ontwikkeling op het gebied van KI bevorderen. Kennisuitwisselingen tussen betrokken overheden en regio's zullen samenwerking en afstemming tussen verschillende initiatieven in de Benelux faciliteren.

Bovendien wordt ingezet op een uitwisseling over *algoritmische transparantie*, d.w.z. het in kaart brengen en beheren van algoritmes die door overheidsinstanties worden gebruikt, en indien nodig, het maken van afspraken op Benelux-niveau. Hierbij wordt gebruik gemaakt van reeds bestaande nationale initiatieven zoals het Nederlandse Algoritmeregister dat alle algoritmen van publieke organisaties samenbrengt.

Online-identiteit en business wallets

De samenwerking rond online-identiteit en vertrouwensdiensten richt zich op de ontwikkeling van zogenaamde “business wallets” in het kader van het Europees initiatief voor digitale identiteit (2025/0358). De Benelux ambieert een pilootproject op te zetten rond deze business wallets. Deze “Business Wallet” is een digitale service waarmee bedrijven hun documenten en data kunnen delen, die in alle EU-lidstaten erkend wordt. Gegevens voor een wallet hoeven slechts een keer aangeleverd te worden. Zij bevorderen grensoverschrijdend ondernemen in de digitale context en leiden tot minder administratieve lasten en verbetering van de digitale economie, m.n. voor mkb/kmo's.

Digitale inclusie

Tijdens het interdisciplinair forum over digitale inclusie in november 2025 bevestigden de Benelux-landen opnieuw dat digitale inclusie een prioriteit is. Zij zullen hun samenwerking versterken en actief initiatieven nemen die digitale inclusie bevorderen.

E-invoicing

De Europese richtlijn (2014/55/EU) regelt e-facturering in business-to-government relaties. De Benelux wil het gebruik van de mogelijkheden die de richtlijn verschaft bevorderen, met name bij grensoverschrijdende facturering. Hierover heeft de Benelux in 2024 een aanbeveling (M(2024)1) gedaan en in 2025 een studiedag georganiseerd. Om opvolging te geven aan de conclusies van deze studiedag, zal onderzocht worden of er in de Benelux mogelijkheden bestaan om sectorgerelateerde velden, bijvoorbeeld in de bouw- en logistieke sector, toe te voegen aan het *e-invoicing*netwerk *Pan-European Public Procurement Online* (Peppol). Afhankelijk van de voortgang wordt er eind 2026 een tweede studiedag rond *e-invoicing* georganiseerd.

Interoperabiliteit

De Interoperable Europe Act (2024/903) heeft tot doel een nieuw samenwerkingskader voor overheidsdiensten in de EU op te zetten om een naadloze levering van openbare diensten over territoriale, sectorale en organisatorische grenzen heen te waarborgen. De verordening garandeert tegelijkertijd soevereiniteit op alle bestuursniveaus.

De Europese Commissie is bezig met het opstellen van voorstellen voor een technisch ontwerp. Lidstaten hebben de mogelijkheid om met eigen voorstellen te komen.

De Benelux-landen zullen met andere EU-lidstaten hiertoe een eerste aanzet doen.

Digitaal archiveren

Digitalisering van archieven verbetert en vergemakkelijkt de toegang ertoe. Dit moet juridisch goed ingekaderd zijn. De in 2025 gestarte juridische analyse voor deze digitalisering zal afgerond worden en de door de Benelux gedane aanbevelingen zullen op een afgestemde manier in de drie landen omgezet worden. Om archivariissen op eenduidige wijze bij te scholen en jonge archivariissen eenzelfde kenniskader te geven, worden Benelux-afspraken over microcertificering voor digitaal archiveren ontwikkeld.

Dit past binnen de bredere samenwerking rond beroepskwalificaties (zie § 2.1).

2.4. DUURZAME MOBILITEIT EN WEERBARE LOGISTIEKE KETENS

Alternatieve brandstoffen en elektro-mobiliteit

Met het oog op het bereiken van koolstofneutraliteit in de transportsector (zie ook hierna: goederenvervoer over de weg) en het verzekeren van de hiervoor noodzakelijke grensoverschrijdende connectiviteit, bespreken de Benelux-landen de herziening van de Europese verordening inzake infrastructuur voor alternatieve brandstoffen en over het Europese verbod op de verkoop van auto's met fossiele brandstofmotoren waarbij ook aandacht wordt besteed aan de impact van deze eventuele herzieningen op de koopkracht, de concurrentiekracht en de werkgelegenheid. De lidstaten streven hierbij naar gemeenschappelijke standpunten.

Benelux-dienst IDRO

De gemeenschappelijke Benelux ID Registration Organisation (IDRO) geeft sinds 2020 concreet invulling aan het streven om de grensoverschrijdende uitrol van laadinfrastructuur te bevorderen. Op basis van een analyse over het gebruik van de bestaande identificatiecodes en de relatie van IDRO tot nationale IDRO-entiteiten worden verbeteringen aan de werking van de Benelux IDRO doorgevoerd en gedeeld met de buurlanden en andere EU-lidstaten.

Spoorwegen en (grensoverschrijdend) ticketing

In alle landen en regio's van de Benelux en Noordrijn-Westfalen leeft de wens om sterk in te zetten op een *modal shift* voor personen en goederen richting het spoorvervoer. Grensoverschrijdend spoorverkeer tussen de Benelux-landen en -hoofdsteden is van groot belang. De Benelux zal zijn activiteiten blijven concentreren op *tarifiering & ticketing*. De succesvolle uitrol van een geïntegreerd ticketing-systeem (*Mobility as a Service (MaaS)*) voor de drielandentrein in de regio van Nederlands Zuid-Limburg en het Duitse Noordrijn-Westfalen blijft als voorbeeld dienen voor andere grensregio's in België, Nederland, Frankrijk en Duitsland. Er zal ook aandacht besteed worden aan ontbrekende schakels en interconnectie in het grensoverschrijdende spoornet, evenals de uitbreiding naar stedelijke netwerken.

Duurzame luchtvaart

De opvolging van de Benelux-Aanbeveling rond duurzame luchtvaart wordt verdergezet. Er wordt gestreefd naar nauwere samenwerking met andere (regionale) partners, zoals de Noordse Raad, om gezamenlijk op te trekken in de verduurzaming van luchtvaart binnen Europa. Voorts verkent de Benelux hoe door versterkte samenwerking de Europese doelstellingen m.b.t. duurzame luchtvaartbrandstoffen (SAF) gehaald kunnen worden. De samenwerking richt zich op onderwerpen zoals de evaluatie van ReFuelEU in 2026/2027, het bredere Europese financieringsvraagstuk rond SAF en het uitwisselen van ervaringen en inzichten over SAF-beleid en -roadmaps. Er wordt in dit kader een werkbezoek bij lokale innovatieve marktspelers georganiseerd.

Drones

De Benelux-landen zullen hun nationale procedures voor het verlenen van vergunningen voor grensoverschrijdende operaties vergelijken. Daarnaast onderzoeken ze mogelijke oplossingen om deze operaties binnen de Benelux te vergemakkelijken door middel van wederzijdse erkenning van vliegvergunningen. Tevens zullen zij dit thema op EU-niveau onder de aandacht brengen, bijvoorbeeld door de organisatie van een conferentie.

Autonoom vervoer

Vraagstukken rond autonoom vervoer en autonoom rijden houden niet op aan de grenzen. De Benelux-landen zijn intensief bij dit toekomstgerichte thema betrokken en verkennen het vanuit verschillende invalshoeken, bijvoorbeeld vanuit operationeel en juridisch opzicht. De Benelux brengt de juiste partijen samen om kennis te delen, te inspireren en zal waar gewenst grensoverschrijdende pilots faciliteren met behulp van het Benelux juridisch instrumentarium. De focus van Benelux-samenwerking zal op autonoom wegvervoer liggen.

Fietsbeleid

De samenwerking richt zich op de grensoverschrijdende harmonisatie van fietsinfrastructuur met speciale aandacht voor interconnectie en veiligheid. Er wordt bijvoorbeeld gewerkt aan het op elkaar afstemmen van de bewegwijzering en wegmartering, en een betere afstemming van grensoverschrijdende fietsroutes. Daarnaast wordt de Benelux-verklaring rond fietsdiefstalpreventie uitgevoerd door te verkennen hoe we de verschillende nationale fietsregistratiedatabanken op elkaar kunnen afstemmen.

Lichte Elektrische Voertuigen

De Benelux Unie zal actief gezamenlijk afgesproken actiepunten over de verkeersveiligheid van lichte elektrische voertuigen (LEV's), zoals fietsen, bakfietsen en scooters, opvolgen. Met het oog op de geharmoniseerde en veilige inzet van LEV's zullen de drie landen de mogelijkheid voor een gezamenlijk Benelux-kader voor de technische vereisten van LEV's onderzoeken.

Goederenvervoer over de weg

De Benelux neemt waar mogelijk een voorloperspositie in en ondersteunt innovaties binnen de sector van het transport. Een belangrijke focus ligt op het bewaren van de consistente toepassing van de huidige Benelux-regelgeving, met name in de context van de *herziening van de Europese Richtlijn ‘Maten en Gewichten’*. Ook blijft er de nodige aandacht voor de toepassing van de *‘Lange Zware Vrachtwagens’ (LZV’s)* op het Benelux-grondgebied. Meer specifiek voor de wederzijdse erkenning van de chauffeursopleidingen en de eventuele toelating van de LZV’s tot Luxemburg.

In 2026 zal Nederland een *tolheffing* voor het goederenvervoer over de weg invoeren. Hierdoor verdwijnt het Eurovignet. België kent al bijna een decennium zo’n heffing. Binnen de Benelux zal extra aandacht besteed worden aan informatie-uitwisseling tussen de betrokken partijen over de ervaringen in België. Daarnaast zullen de trend naar *emissievrije vrachtwagens* en de consequenties hiervan besproken worden. Het betreft vrachtwagens aangedreven door batterijen of door waterstof.

De langlopende Benelux-proef met de *digitale vrachtbrief* werd in 2025 verlengd tot midden 2027 om een naadloze overgang naar de Europese eFTI-Verordening (electronic freight transport) te garanderen zodra de relevante bepalingen daarvan van toepassing zullen worden. De Benelux-proef zal in de praktijk dus blijven bestaan totdat de eFTI-Verordening volledig in werking is getreden.

Hyperloop

Op basis van de studie *“Hyperloop in the Benelux”* zal de samenwerking worden voortgezet. Er zal een werkbezoek aan het European Hyperloop Development Centre georganiseerd worden en er zal een uitwisseling plaatsvinden over de eventuele wetgevingsinitiatieven van de Europese Commissie hieromtrent.

Verdrag van Luik – Weginspectiediensten

In het kader van de uitvoering van het Verdrag van Luik zal nader onderzocht worden welke kosten en baten verbonden zullen zijn aan het eventueel in de praktijk brengen van hoofdstuk IV van het verdrag, dat het grensoverschrijdend optreden en de wederzijdse bijstand tijdens gezamenlijke weginspectiecontroles regelt.

Deze gezamenlijke weginspectiecontroles vinden regelmatig plaats en de Benelux zal hier ondersteuning aan blijven geven. Specifiek wordt werk gemaakt van een eventuele toepassing van artikel 10 van het verdrag, dat toelaat uitvoeringsafspraken te maken over, onder meer, de precieze taken die worden toegekend aan controlerende ambtenaren die deelnemen aan een grensoverschrijdend optreden, bijvoorbeeld ten behoeve van verbalisering.

Multimodale hubs

De nieuwe Europese Verordening 2024/1679 over het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T) verplicht de lidstaten een studie te maken over de beschikbare overslagcapaciteit van ‘multimodale goederenterminals’ op hun respectievelijke grondgebied. Zo kan bepaald worden of er nog capaciteit over is om verkeersstromen te verleggen van voornamelijk het wegvervoer naar andere, meer duurzame vervoerswijzen of dat er nog bijkomende capaciteit gecreëerd moet worden. Gelet op de onderlinge verwevenheid van de goederenterminals, de havens en de industrie binnen de Benelux, en ook uit efficiëntie-overwegingen, wordt onderzocht hoe de Benelux-landen kunnen samenwerken rond deze capaciteitsstudies.

Grensoverschrijdende militaire mobiliteit

Vanwege de huidige geopolitieke situatie neemt het belang van ‘militaire mobiliteit’ sterk toe. Uiteenlopende regelgeving tussen landen hieromtrent kan grensoverschrijdende mobiliteit belemmeren. Aanvullend op de bestaande samenwerking in diverse fora zoals de EU en NAVO, kan verder verkend worden welke rol en invulling de Benelux-landen kunnen geven aan dit onderwerp door het bijeenbrengen van de experts en ministers uit de drie landen op dit terrein.

Kaart voor personen met een handicap

De Benelux-landen en -regio’s zetten zich in voor een snelle, gecoördineerde implementatie van de Europese Richtlijn EU 2024/2841 tot invoering van de Europese kaart voor personen met een handicap en de Europese parkeerkaart voor personen met een handicap. Doel is de kaarten binnen haar territorium snel operationeel te maken, zowel in fysieke als in digitale vorm, en ervoor te zorgen dat brede bekendheid ervan wordt bereikt om hun effectiviteit en erkenning te garanderen.

3. EEN GROENE BENELUX

DURZAME ONTWIKKELING EN GROENE TRANSITIE

De Benelux-regio werkt verder aan de transitie naar een economie die zo veel mogelijk circulair is, waarin o.a. het gebruik en de productie van hulpbronnen en de landbouw toekomstbestendig zijn. Een economie waarin burgers profiteren van een gezonde leefomgeving en waarin zoveel mogelijk energie door hernieuwbare technologieën wordt gegenereerd.

De Benelux Unie fungeert hierbij als een spil voor regionale energiesamenwerking, tussen de Benelux-landen onderling en met de buurregio's. Het Secretariaat-generaal van de Benelux Unie voert het secretariaat van het Pentalateraal Energieforum. De energietransitie dient hand in hand te gaan met grotere weerbaarheid en economische haalbaarheid. De bestaande structuren worden hier in het komende jaar volop voor ingezet.

Samen met de buurregio's wordt gekeken naar de benodigde infrastructuur om de hele samenleving te voorzien van voldoende en doeltreffende capaciteit. Daarnaast vindt rond de ontwikkeling van de EU interne markt voor energie afstemming plaats met de leden van het Penta-overleg, en in alle overleggen wordt de weerbaarheid van onze energievoorziening en -infrastructuur als thema opgenomen. De energiegerelateerde strategische overleggen van de Benelux-samenwerking, de Penta- en Noordzee energiesamenwerking (NSEC) zijn hierin richtinggevend en belangrijk bij het voorbereiden van ministeriële bijeenkomsten. Ook in 2026 zullen deze samenwerkingen actief door het Secretariaat-generaal worden ondersteund in de uitvoering van hun respectieve werkplannen.

3.1. ENERGIE EN LEVERINGSZEKERHEID

Weerbaarheid energievoorziening

In de nationale veiligheidsstrategieën en de weerbaarheidsplannen neemt energie een steeds prominentere positie in. Maatregelen om de veerkracht van de economie, de bevolking, de digitale en andere infrastructuur te verhogen, vragen om een integrale visie op het strategische belang van energie. Een uitwisseling van *best practices* over de minimale operationele vereisten waaraan de energievoorziening moet voldoen, zal gebruikt worden als basis voor concrete aanbevelingen over prioritering, impact op buurlanden, en samenwerking. Het Secretariaat-generaal zal hier een platform voor bieden.

Risicoparaatheid en betrouwbaarheid elektriciteitsvoorziening

De Benelux-landen werken verder samen in het kader van de EU-Verordening 2019/941 betreffende *risicoparaatheid in de elektriciteitssector*. Voor de Penta-samenwerking streven zij naar het verankeren van de protocollen voor communicatie bij een dreigende elektriciteitscrisis, het operationeel maken van de mogelijke regionale maatregelen om

elkaar bij te staan en het organiseren van een gezamenlijke Pentex dilemma-sessie met de buurlanden.

Samen met de andere Penta-landen (Duitsland, Frankrijk, Oostenrijk en Zwitserland) zetten de Benelux-landen zich in om de aanbevelingen van de Penta-studie rond *betrouwbare capaciteit* op te volgen. De studie brengt de mogelijke voordelen in kaart van samenwerking tussen de landen in West-Europa bij het vaststellen van de benodigde elektriciteitsbevoorrading enerzijds, en bij het implementeren van capaciteitsmechanismen om die bevoorrading te garanderen anderzijds.

Regionale positionering rond de EU-energiemarkt en -infrastructuur

Samen met de Penta-landen willen de Benelux-landen bijdragen aan de EU-voorstellen voor een verbeterd elektriciteitsmarktontwerp (*Electricity Market Design*) en infrastructuurpakket (*Grid Package*). De ambitie is om te onderzoeken of en hoe landen vanuit een regionaal perspectief voorop kunnen lopen. Prioritaire doelen zijn het koppelen van korte termijn flexibiliteitsmarkten enerzijds, van lange termijn elektriciteitsmarkten anderzijds, en daarnaast het testen van nieuwe financieringsmodellen voor elektriciteitsinfrastructuur.

Zekerheid gasvoorziening

Geopolitieke spanningen werken door op de prijs en leveringszekerheid van aardgas. Leveringszekerheid is essentieel voor een goed functionerende gasmarkt. Het door de Benelux-samenwerking gefaciliteerde Gas Platform heeft daartoe sinds 2004 een bijdrage geleverd en heeft de ambitie samen te werken bij de aangekondigde herziening van het Europese regelgevingskader voor de leveringszekerheid van de gas- en elektriciteitsvoorziening. Daarnaast blijft het Platform de conversie van laag- naar hoogcalorisch gas monitoren en zal het ontwikkelingen omtrent de decarbonisatie van het gasnetwerk bespreken. Ook zal de uitfasering van Russisch gas in het kader van REPower EU verder worden opgevolgd.

3.2. WINDENERGIE, WATERSTOF EN INFRASTRUCTUUR

Waterstof

De Benelux-landen zullen overleg plegen met waterstofnetbeheerders over de voortgang bij de ontwikkeling van grensoverschrijdende infrastructuur en interconnecties. Ook het regelgevingskader dat moet worden opgezet voor waterstofterminals zal besproken en gedeeld worden met de aangrenzende regio's Hauts-de-France en Noordrijn-Westfalen. Binnen het Pentilateraal Energieforum zullen de Benelux-landen met de buurlanden mechanismen verkennen om de financiële risico's van infrastructuurinvesteringen te beperken om de hoge netwerktarieven tijdens de uitrolfase van waterstof te matigen.

Binnen de Noordzee Energie Samenwerking (NSEC) zullen de landen het potentieel voor hernieuwbare waterstofproductie op zee verder bestuderen.

Windenergie

Samen met andere landen van de Noordzee Energie Samenwerking (NSEC) en met de Europese Commissie zet de Benelux zich in om een kader te creëren voor grootschalige ontwikkeling van windenergie op zee. Met het Verenigd Koninkrijk wordt de samenwerking voorgezet conform het in 2022 getekende Memorandum of Understanding. Het Secretariaat-generaal blijft fungeren als ontmoetingsplaats voor de elektriciteitsnetbeheerders, gegroepeerd in de Offshore TSO Cooperation (OTC), en de betrokken landen. Het faciliteert de gesprekken ter bestudering van een regionaal afgestemd portfolio, bestaande uit zowel radiale windparken als grensoverschrijdende projecten die met meerdere landen zijn verbonden. Hierbij wordt rekening gehouden met ruimtelijke, financiële en ecologische beperkingen. Naast een meer geïntegreerde en regionale planning, zal verder gewerkt worden aan bijpassende financieringsinstrumenten, en aan innovatieve methodes om de kosten en baten te verdelen.

CO₂

Het is noodzakelijk dat binnen de Benelux de behoefte aan CO₂-infrastructuur in kaart wordt gebracht. Deze is mede afhankelijk van de hoeveelheid af te vangen CO₂ en de locaties voor opslag en gebruik van ervan in Noordwest-Europa.

De Europese Commissie bereidt een regelgevend pakket voor dat gericht is op de ontwikkeling van Europese CO₂-infrastructuur, en de daarmee samenhangende marktstructuur. Dit pakket wordt medio 2026 verwacht en zal kaders bieden voor grensoverschrijdend CO₂-transport. Samenwerking tussen de Benelux-landen is wenselijk bij grensoverschrijdende CCS-projecten die voor hun realisatie gebaat zijn bij onderlinge coördinatie.

3.3. LANDBOUW EN NATUURBESCHERMING

Landbouw

In 2026 zullen de Benelux-landen hun werkzaamheden rond landbouw verder op elkaar afstemmen en verdiepen. Gezamenlijke prioriteiten zijn voedselzekerheid, generatiewissel, innovatie, digitalisering, toekomstbestendigheid en administratieve vereenvoudiging. Ook de economische levensvatbaarheid van de landbouwsector wordt hierbij meegenomen, met het oog op een toekomstgerichte en weerbare sector. Deze thema's worden op expertniveau uitgediept en opgevolgd door het strategisch overleg. Het Secretariaat-generaal organiseert een landbouw themadag om te komen tot beleidsafstemming en nauwere samenwerking.

Ook zal de *dialogo met naburige regio's* worden gezocht, in het bijzonder Noordrijn-Westfalen en Hauts-de-France. Een gezamenlijke aanpak draagt bij aan een coherente en duidelijke stem van de Benelux in het bredere Europese landbouwbeleid. Er wordt gestreefd naar gezamenlijke standpunten.

Invasieve soorten

Samenwerking zal zich richten op de gezamenlijke aanpak van dierlijke exoten zoals de wasbeer, muskusrat en beverrat, en daarnaast op de actieplannen voor de onopzettelijke introductie van soorten buiten de EU-lijst. Er zal een gezamenlijke aanvraag voor "technical support" van de EU worden voorbereid met het oog op grensoverschrijdend wasbeerbeheer. Daarnaast zal een themadag over de actieplannen georganiseerd worden.

Luchtkwaliteit

De Benelux-landen zetten hun samenwerking rond betere luchtkwaliteit, voortbouwend op de politieke verklaring van eind 2021, voort en de dialoog met Noordrijn-Westfalen en Hauts-de-France wordt gecontinueerd. In het kader van de herziene *EU-richtlijn luchtkwaliteit (Richtlijn 2024/2881)* werken de Benelux-landen aan nationale implementatie. Tegelijkertijd wordt op Benelux-niveau verkend hoe gezamenlijke acties en kennisdeling kunnen bijdragen aan een efficiënte uitvoering van de richtlijn.

In samenwerking met het United Nations Environmental Programme (UNEP) hebben de Benelux-landen zich gecommitteerd aan de *VN-normen voor autobrandstoffen* voor de export naar midden- en lage inkomenslanden om de luchtkwaliteit en volksgezondheid ter plaatse te verbeteren. De Benelux zal eenzelfde commitment conform de aanbeveling (M(2024)4) actief promoten bij Europese landen en de Europese instellingen. De inspectiediensten van de Benelux-landen bundelen hun activiteiten voor actieve handhaving.

Belgische en Nederlandse zeehavens zijn een belangrijke schakel voor zeeschepen om stookolie te bunkeren. De kwaliteit van deze *bunkerstookolie* is niet altijd voldoende. Stookolie van lage kwaliteit kan problemen veroorzaken voor de motor, de bemanning en het milieu. De drie landen wisselen informatie uit over klachten en de opvolging daarvan, alsook over nationale wetgeving over bunkerstookolie.

3.4. CIRCULAIRE ECONOMIE – AFVAL, HERGEBRUIK VAN HULPBRONNEN EN INNOVATIE

Circulaire economie en grondstoffen

De Benelux Unie wil bijdragen aan een geïntegreerde Europese markt voor circulaire producten en secundaire grondstoffen. Hierbij wordt gekeken naar innovatieve, digitale oplossingen en geharmoniseerde kaders die de circulaire economie kunnen versterken. Dit moet hergebruik stimuleren, waardevolle materialen behouden en grensoverschrijdende samenwerking vergemakkelijken. Er dient echter op toegezien te worden dat de regelgeving rond circulaire criteria niet complexer wordt gemaakt. In de aanloop naar de Europese Circular Economy Act, die eind 2026 wordt verwacht, zal er een uitwisseling plaatsvinden tussen de Benelux-landen over gezamenlijke prioriteiten. De volgende thema's zijn als prioritaire gespreksonderwerpen voorgesteld: de stand van zaken met betrekking tot de invoering van statiegeldsystemen, de verbetering van de waardeketen van textiel, het beheer van kritieke primaire grondstoffen, het databeheer in het kader van de uitvoering van een circulaire economie en ten slotte de circulaire economie in de bouwsector en de territoriale impact ervan (ruimtebehoefte).

Om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van Europese *end-of-waste-criteria*, willen de Benelux-landen daarnaast bijvoorbeeld verkennen of gezamenlijke end-of-waste criteria duidelijkheid kunnen scheppen over het moment waarop afval opnieuw als grondstof kan worden ingezet.

In 2026 wordt naar verwachting de *Europese Verordening 'End of Life Vehicles'* aangenomen. De Benelux-landen streven ernaar om te komen tot een gemeenschappelijke of ten minste gecoördineerde implementatie van deze verordening.

Cleantech als duurzame groeisector

Cleantech zal in de Benelux-samenwerking een speerpunt zijn in het kader van haar streven naar een duurzame, innovatieve en veerkrachtige economie. De landen verkennen hoe de *randvoorwaarden voor Cleantech* verbeterd kunnen worden via grensoverschrijdende samenwerking en innovatieve regelgeving.

Technologieën rond hernieuwbare energie, circulaire materialen, ecodesign, de bio-economie en slimme netwerken zijn hierbij belangrijke elementen. Specifiek kan worden gekeken naar nieuwe technieken rond afvang van CO₂, nieuwe transportmodaliteiten zoals de Hyperloop (zie §2.4) en datagedreven optimalisatie van energiesystemen. In 2026 zal een *Cleantech*-dag plaatsvinden, gericht op kennisdeling, beleidsafstemming en het benutten van *Cleantech* als motor voor duurzame groei.

3.5. WEERBAARHEID TEGEN NATUURRAMPEN EN WATERBEHEER

Wateragenda

De Benelux-wateragenda is het vervolg op en geeft uitvoering aan de Europese 'Roadmap voor Betere Transnationale Waterveiligheid' uit 2024. De Benelux-samenwerking rond de wateragenda wordt in 2026 uitgebreid met Noordrijn-Westfalen en Water en Ruimte Limburg (WRL). In 2026 staat het thema *wederopbouw na overstromingen* centraal in samenwerking met het kennisprogramma JCAR ATRACE. In de eerste helft van 2026 wordt een workshop over dit thema georganiseerd. Daarin worden praktische ervaringen in Europa uitgewisseld over het herstel na een overstromingsramp en hoe autoriteiten zich daarop kunnen voorbereiden om sneller en beter te herstellen. Dit levert EU-brede aanbevelingen en best practices op, aangevuld met AI-analyses van bestaande en geplande maatregelen en hun mogelijke effecten.

Schelderaad

Binnen de Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie (VNSC) bekleedt het Secretariaat-generaal het voorzitterschap van het stakeholders-overleg, de Schelderaad, en voert het secretariaat hiervan. De inzet voor de Schelderaad wordt gecontinueerd. De Raad zal zich, als officieel adviesorgaan van de VNSC, buigen over onder andere de Agenda voor de Toekomst en waar de Herijking Lange Termijn Visie 2030 onderdeel van is. Hierover zal zij in 2026 advies uitbrengen aan de VNSC.

Maas Tripartite

Effectief grensoverschrijdend rivierenbeheer begint bij regelmatig overleg met de buurlanden en partners.

Het Secretariaat-generaal zal wederom het 'Maas drie-partijen-overleg' faciliteren om een optimale informatieuitwisseling tussen de Nederlandse, Vlaamse en Waalse beheerders van de rivier de Maas te bewerkstelligen. Daar waar gewenst ondersteunt het ook het maken van juridische afspraken tussen de rivierbeheerders.

Haven- en rivieren overleg

De Benelux en de buurregio's huisvesten naast de twee grootste havens van Europa tevens ook een aantal kleinere, vaak gespecialiseerde havens zoals bijvoorbeeld Amsterdam, Duinkerken, North Sea Port (Gent-Terneuzen en Vlissingen), Luik en de Eemshaven. Deze havens spelen individueel en samen een belangrijke rol voor de economie, handel, industrie en mobiliteit van de Benelux-regio. De Benelux organiseert een rondetafelgesprek om de meerwaarde van samenwerking voor de havens te verkennen. De banden met overlegstructuren over rivieren, zoals de Internationale Scheldec commissie en de Internationale Maascommissie, worden verder aangehaald en zij worden, waar nodig, betrokken bij watergerelateerde Benelux-samenwerking.

Klimaatadaptatie

De Benelux-landen worden door de klimaatverandering in toenemende mate geconfronteerd met extreme weersomstandigheden. In aanloop naar de nieuwe EU-wetgeving inzake klimaatadaptatie in 2026 blijven zij samenwerken aan veerkrachtig beleid, onder meer rond "just resilience" en gezondheid. Er komt een Benelux-uitwisseling over gezamenlijke prioriteiten, grensoverschrijdende adaptatieplannen, risicoanalyses, best practices en de mogelijkheden om klimaatrisicoanalyses, projecten en monitoring te harmoniseren.

4. DE BENELUX+ EN DAARBUITEN

SAMENWERKING MET GRENSREGIO'S VAN DE BENELUX, TUSSEN BENELUX GRENSREGIO'S EN DAARBUITEN

Benelux-samenwerking vindt plaats in een Europese context en in relatie met haar buurlanden, voornamelijk haar grensregio's. De Benelux Unie blijft actief investeren in deze samenwerking met de buurregio's en de buurlanden zelf, en zal de banden met andere regionale partners in Europa verder aanhalen.

SAMENWERKING MET DE GRENSREGIO'S VAN DE BUURLANDEN

Tussen de Benelux Unie en **Noordrijn-Westfalen** bestaat een geprivilegieerd partnerschap gebaseerd op politieke verklaringen van 2008 en 2019. Het heeft zich ontwikkeld tot een nauwe samenwerking die stoelt op nabijheid, vertrouwen en gemeenschappelijke belangen. Dit wordt bijvoorbeeld zichtbaar in de in 2024 gestarte masteropleiding “Benelux Studies” aan de universiteit van Paderborn, waar het Secretariaat-generaal actief bij betrokken is door gastcolleges en stages. De samenwerking met Noordrijn-Westfalen zal verder worden verdiept en uitgebouwd, waarbij bezien wordt hoe Noordrijn-Westfalen in de toekomst op een strategischer niveau betrokken kan worden bij de Benelux-samenwerking. Ook in 2026 zijn energie, mobiliteit, crisisbeheer, arbeidsmarkt, waterbeheer en duurzaamheid kernthema's.

Op het gebied van *duurzaamheid, energie en mobiliteit* zal de focus liggen op koolstofarme waterstof (zie §3.2), duurzame mobiliteitsoplossingen (zoals het MaaS-project), fietsbeleid en samenwerking op het gebied van elektrisch vliegen (zie § 2.4). Andere aandachtspunten zijn de vermindering van grensoverschrijdende luchtvervuiling en een gezamenlijke benadering rond circulaire economie (zie § 3.3 en 3.4). De *economische samenwerking* concentreert zich op de grensoverschrijdende arbeidsmarkt, m.n. via erkenning van beroepskwalificaties en op het gebied van digitale informatieportalen voor grenspendelaars (zie § 2.1) en voor de detailhandel.

De samenwerking op het gebied van *politie en justitie* blijft gericht op operationele samenwerking zoals meldkamerprotocollen en wederzijdse ondersteuning tijdens operaties (zie § 1.1).

Noordrijn-Westfalen neemt daarnaast deel aan de regelmatige uitwisseling tussen de Benelux-crisiscentra en de verbetering van operationele processen bij grensoverschrijdende incidenten (zie § 1.3). Bestaande samenwerking over voedselveiligheid, jacht, diervoeding en invasieve soorten wordt voortgezet (zie § 1.6 en 3.3).

Een in het oog springend samenwerkingsproject tussen grensregio's van de Benelux en Noordrijn-Westfalen betreft het wetenschappelijk project *Einstein Telescoop*, waarvan het belang werd bevestigd door de drie premiers in de Gemeenschappelijke Verklaring van de Benelux Top van 10 september 2025. Het Secretariaat-generaal volgt de voorbereidingen van de kandidatuur van Nederland, België en Noordrijn-Westfalen op de voet en faciliteert het project indien opportuun.

De uitvoering van het actieplan uit mei 2025 tussen **Hauts-de-France** en de Benelux Unie wordt actief voortgezet. Het actieplan biedt een kader voor samenwerking rond prioritaire thema's, zoals energietransitie (zie § 3.1 en 3.2), het beheer van natuurlijke hulpbronnen en gebieden (zie § 3.3 en 3.5), transport en mobiliteit (zie § 2.4), onderwijs en vaardigheden en arbeids- en studentenmobiliteit (zie § 2.1). Meer concreet, op het vlak van de energietransitie richt de samenwerking zich op de interconnectie van de grensoverschrijdende koolstofarme waterstofinfrastructuur en op koolstofafvang en -opslag. De Benelux Unie wil tevens een dialoog aangaan met Hauts-de-France over landbouw. Op het gebied van mobiliteit wordt de samenwerking met de regio voortgezet, met name binnen de werkgroep MaaS (Mobility as a Service), de werkgroep Duurzame luchtvaart en de werkgroep Klimaatadaptatie.

Hauts-de-France zal als waarnemer uitgenodigd worden bij het directiecomité Verkeer en Vervoer. Ook de werkzaamheden rond de erkenning van beroepskwalificaties (verticale aanpak) gaan door en een uitwisseling van goede praktijken zal de instellingen voor beroepsonderwijs van Benelux+ samenbrengen. Verder wordt de mogelijke integratie van de regio in het nieuwe Benelux-platform ‘Startpunt grensarbeid’ onderzocht (zie § 2.1). Tot slot wordt de dialoog over luchtkwaliteit verdiept in het kader van een eventuele herziening van de Politieke Verklaring van de Benelux-landen, ondertekend in november 2021.

Om de doelstellingen te realiseren zal op technisch, ambtelijk niveau regelmatig overleg gehouden worden. Deelname van vertegenwoordigers van Hauts-de-France aan de overleggen zal door de Benelux-landen actief gepromoot en gezocht worden. Om de effectiviteit van de samenwerking te waarborgen vindt tevens jaarlijks een “high level”-overleg op politiek niveau tussen de Benelux en Hauts-de-France plaats, zoals voorzien in het actieplan.

De Benelux-landen zullen de samenwerking met de **Grande Région** verder uitbouwen. Deze omvat Luxemburg, Wallonië, de Franse en Duitstalige Gemeenschap van België, alsook Rijnland-Palts, Saarland en Lotharingen (Franse regio Grand Est). Bovendien zal het voorzitterschap van de Grande Région voor de periode 2025–2028 worden waargenomen door een Benelux-regio of -land. De Benelux Unie bevestigt haar bereidheid om in haar werkgroepen afgevaardigden van de onderdelen van de Grande Région op te nemen, over gezamenlijk vastgestelde thema’s voor samenwerking van wederzijds belang. Aandachtspunten blijven in het bijzonder thema’s rond mobiliteit (zie § 2.4), grensarbeid (zie § 2.1), biodiversiteit, luchtkwaliteit (zie § 3.3) en de industriële, digitale en energietransitie (zie § 2.3 en 3.1).

Ook wordt ernaar gestreefd de banden met **Nedersaksen** aan te halen. Dit Bundesland is de nog ontbrekende schakel in de samenwerking met de grensregio’s van de buurlanden.

SAMENWERKING VAN GRENREGIO’S IN DE BENELUX

Binnen de Benelux-regio zelf is er ook sprake van samenwerkingsprojecten tussen de grensregio van de Benelux-landen. Zij omvatten een veelvoud van onderwerpen en vinden vaak plaats via het Europese Interreg-programma. Het Secretariaat-generaal erkent het belang van deze projecten en volgt de ontwikkeling ervan. Deze projecten kunnen complementair zijn aan Benelux-samenwerking. Zo werkt het Secretariaat-generaal samen met het Vlaams-Nederlandse Schakelpunt Grensbelemmeringen van Interreg en is het Interreg project ET-Pathfinder Smart Skills Lab gelieerd aan het Einstein Telescoopproject (zie hierboven). Daarnaast is de Benelux sinds 2025 als waarnemer aangesloten bij de projecten ‘fietspad Arlon-Luxemburg’ en ‘REgion MOdèle en COopération SANitaire’ van het Interreg-programma Grande Région.

Om grensoverschrijdende interterritoriale samenwerking in de Benelux te faciliteren is de *Benelux-Groepering territoriale samenwerking (BGTS)* ontwikkeld in 2014. Het biedt overheden en organisaties op alle niveaus de mogelijkheid om duurzame grensoverschrijdende juridische structuren te creëren. Naast bestaande BGTS-structuren, zoals de “BGTS-Baarle”, zijn er nieuwe projecten in voorbereiding en wordt een nieuwe handleiding voor dit instrument opgesteld. Deze zal actief in de grensregio’s onder de aandacht gebracht worden.

De Europese *BRIDGEforEU-Verordening* introduceert een nieuw procedureel kader waarmee lidstaten grensoverschrijdende knelpunten sneller en systematischer kunnen oplossen. EU-lidstaten worden verzocht nationale coördinatiepunten in te richten, waarbij de mogelijkheid bestaat om één coördinatiepunt voor meerdere lidstaten in te richten. Onderzocht wordt of de Benelux-landen hierrond kunnen samenwerken.

Verder zal het Secretariaat-generaal deelnemen aan het *coördinatie-overleg Nederland-Noordrijn-Westfalen* en het *bestuurlijk Grensregio Overleg Nederland-Vlaanderen*.

CONTACTEN MET ANDERE EUROPESE REGIONALE VERBANDEN

In de contacten met de **Noordse raad van ministers** zullen mogelijkheden voor samenwerking verder worden verkend en waar zinvol worden geconcretiseerd. In dit kader wordt gesproken over duurzame luchtvaart (zie § 2.4) en worden mogelijkheden voor personeelsuitwisselingen tussen de beide organisaties onderzocht.

Om het aantal deelnemende landen aan het multilaterale Verdrag inzake automatische wederzijdse erkenning van diploma's van het hoger onderwijs (zie § 2.1) te verhogen, zullen de Benelux-landen samen met de Baltische staten werken aan de bekendheid van dit verdrag. Met zowel de **Baltische staten** als de Noordse raad zal gesproken worden over kennisuitwisseling rond weerbaarheid (zie § 1.3).

MISSIE, VISIE, WAARDEN VAN HET SECRETARIAAT- GENERAAL VAN DE BENELUX

MISSIE:

We werken aan de versterking van de interne markt, aan de totstandkoming van een duurzame toekomst en aan een veiligere samenleving door het uitvoeren van projecten met zichtbare en tastbare meerwaarde voor de burgers, bedrijven en publieke instellingen van de Benelux.

VISIE:

Het Secretariaat-generaal is de spil van de samenwerking binnen de Benelux Unie. De Benelux Unie is een pionier in grensoverschrijdende samenwerking, een model voor regionale integratie en een proeftuin voor Europese samenwerking, als voorloper op Europees beleid én als aanvulling ervan.

WAARDEN:

We zijn onpartijdig en meertalig en doen ons werk geëngageerd, resultaatgericht, vakkundig, integer en met teamspirit.

